DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-170

УДК 332.145

АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕНДЕНЦІЙ ТА СТРУКТУРИ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

ANALYTICAL ASPECTS OF THE TRENDS AND STRUCTURE OF THE POPULATION'S INCOME UNDER CRISIS CONDITIONS

Кочорба Валерія Юріївна
кандидат економічних наук, доцент,
заступник директора, доцент кафедри банківського бізнесу
та фінансових технологій,
ННІ «Каразінський банківський інститут»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5509-680X

Kochorba Valeriia
V.N. Karazin Kharkiv National University

Стаття присвячена аналізу загальних тенденцій та їх аналітики щодо вивчення структури доходів населення в умовах нестабільності та кризових явищ. Проведено теоретичний аналіз до визначення структури доходів населення, та комплексний аналіз тенденцій та структури доходів населення в кризових умовах. Вивчення факторів, що впливають на структуру доходів населення постає найбільш значущим в умовах значного коливання економіки на національному рівні. Дослідження підкреслює, що формування та регулювання доходів населення є ключовим елементом соціально-економічної політики держави, зокрема її фінансової складової. Адаптація фінансової системи до кризових умов, впровадження інноваційних стратегій управління доходами та спрямованих заходів для підтримки вразливих груп населення є необхідною умовою для забезпечення економічної стабільності та соціальної рівноваги.

Ключові слова: заробітна плата, доходи населення, структура доходів населення, кризові умови.

The article is devoted to the analysis of general trends and their analytics regarding the study of the structure of population incomes in conditions of instability and crisis phenomena. A theoretical analysis has been conducted to determine the structure of population incomes, and a comprehensive analysis of trends and the structure of population incomes in crisis conditions. The study of the factors influencing the structure of the population's income becomes the most important in the conditions of significant fluctuations of the economy at the national level. The tasks accomplished in this article are as follows: the categories and economic essence of household incomes are analysed; the functions and sources of income are identified; the structure of household expenditures is analysed; and an analysis of the income of the population of Ukraine is conducted. The study emphasises that the formation and regulation of the population's income is a key element of the state's socio-economic policy, especially its financial component. The adaptation of the financial system to crisis conditions, the implementation of innovative income management strategies and targeted measures to support vulnerable population groups are a necessary condition for ensuring economic stability and social balance. Particular attention is paid to the theoretical and practical aspects of income, including factor and non-factor sources, as well as their impact on the overall welfare of the population. Empirical data demonstrate that the war in Ukraine has significantly affected the material conditions of the population, increasing the proportion of individuals with low incomes, especially in rural areas and affected regions. The primary conclusion of the research is that the formation and regulation of household incomes is a crucial aspect of the state's socio-economic policy and its financial framework. The study emphasizes the necessity of adapting financial strategies and policies to meet new conditions, as well as the implementation of targeted measures to maintain an adequate level of household income and to protect vulnerable population groups.

Keywords: wages, incomes of the population, structure of incomes of the population, crisis conditions.

© Кочорба В. Ю., 2024

Постановка проблеми. Україна будує соціально спрямовану ринкову економіку з орієнтацією на європейські стандарти. Показниками ефективності такої економіки є високий рівень життя населення. Вирішення проблем щодо забезпечення його зростання особливо у період глибокої економічної кризи часто пов'язують саме із соціальною функцією політики держави. Оскільки основною складовою рівня життя населення є матеріальне становище (основні показники – доходи та витрати громадян), а ситуація у сфері доходів характеризується постійним соціальним напруженням, тому надзвичайно важливими є наукові дослідження, пов'язані з теоретичними та практичними аспектами доходів і життєвого рівня, відслідковуванням тенденцій у їх зміні з метою своєчасного коригування механізму реалізації соціальної політики.

Таким чином, проблеми формування доходів населення та їх регулювання надзвичайно актуальні, оскільки в сучасних умовах спостерігається гостре протиріччя між обмеженістю ресурсів для реалізації соціальних програм на тлі зниження життєвого рівня населення і зростанням вимог до кінцевого попиту як одного з головних важелів економічного зростання (Issoufou, M. B. D., & Altunay, E., 2020).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В деяких країнах та в особливих умовах, важливо проаналізувати структуру доходів в першу чергу за їх видами, а саме тих що мають натуральну та грошову форму. Натуральні доходи насамперед, продукція, вироблена домашніми господарствами для власного споживання, а грошові - включають усі грошові надходження у будь-якому вигляді (Balestra, 2023).

Головним методичним посібником для визначення доходів населення є система національних рахунків (СНР). Дана система, пропонує загальний розподіл доходів на факторні та нефакторні (Caisl, 2023).

Факторними доходами є ті, які визначаються факторами виробництва: дохід від витрат праці, дохід від власності та капіталу, дохід від самозайнятості (використання і праці, і капіталу). Всі інші доходи відносяться до нефакторних. В системі національних рахунків 1993 р. використовувалася класифікація, відповідно до якої виділяються первинні доходи і поточні трансферти. Сьогодні національні рахунки України формуються відповідно до нових версій міжнародного стандарту СНР-2008 та європейського стандарту ESA-2010 (de Rassenfosse., 2023).

Первинні доходи – надходження від суб'єктів господарювання в порядку первинного розподілу доданої вартості: оплата праці, прибуток, змішаний дохід, дохід від власності, податки на виробництво і імпорт (останні йдуть органам державного управління в первинному розподілі) (Bilalli, 2024).

Поточні трансферти в грошовій формі – платежі і надходження поточного характеру, що перерозподіляються у вигляді податків на доходи та власність, виплат з державного бюджету на соціальні потреби, страхові премії, відшкодування (Wadhwa, 2024). Первинні доходи і трансферти в грошовій формі утворюють наявний дохід.

Соціальні трансферти в натуральній формі – неринкові послуги в галузі охорони здоров'я, освіти, культури, що надходять домашнім господарствам від органів державного управління і некомерційних організацій. Наявний дохід та соціальні трансферти в натуральній формі утворюють скоригований наявний дохід (Hoşgör, 2023).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз підходів до вивчення структури доходів населення в умовах нестабільності та кризових явищ.

Завданнями, що були виконані в статті є наступні:

– проаналізовані категорії та економічна сутність доходів населення, визначені функції та джерела, проаналізована структура витрат домогосподарств;

– проведено аналіз доходів населення України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У системі оцінки матеріального добробуту населення основу становлять показники доходів і витрат. У монетарній економіці саме доходи характеризують економічний статус особи чи домогосподарства (Landesmann, M., 2024).

Ринкова економіка, орієнтує населення на підвищення свого добробуту, перш за все за рахунок зростання трудової активності, ініціативи і підприємництва, поряд з підтримкою соціально незахищених груп населення. Загалом, доходи населення формуються за рахунок грошових коштів та натуральних надходжень, що будуть спрямовані на підтримку людини і на задоволення її потреб (Yunchao C., 2020). Доходи населення складаються з оплати праці, виплат соціальних фондів, підприємницьких доходів, доходів від

особистого підсобного господарства та індивідуальної трудової діяльності, доходів від інших джерел (Zwijnenburg J., (2022).

Доходи членів суспільства є найважливішим показником їх добробуту, так як визначають доступ індивідів до матеріальних, духовним, соціальних благ. Зміна грошових доходів залежить від зміни цін на блага. У зв'язку з цим розрізняють номінальний і реальний дохід. Під номінальним доходом розуміють кількість грошей, що отримали окремі особи за певний період. Даний вид доходу характеризує рівень грошових доходів незалежно від оподаткування та зміни цін (Zwijnenburg J., 2021).

Реальні доходи – кількість товарів та послуг, які можна придбати на суму наявного доходу, тобто реальні доходи характеризують номінальні з урахуванням зміни роздрібних цін (і тарифів). Визначається даний вид доходів виходячи з грошових доходів поточного періоду за мінусом обов'язкових платежів і внесків, скоригованих на індекс споживчих цін (Wang, 2020).

Ще одним видом доходу, який використовується для характеристики добробуту населення є сукупний (валовий) дохід. Він включає всі види грошових доходів населення, а також вартість натуральних надходжень, отриманих за рахунок особистого господарства та використаних для особистого споживання (рис. 1).

Зростання сукупного доходу при незмінних цінах та податках свідчить про підвищення можливостей задоволення потреб (Ahnert, 2020).

Прагнення до максимізації свого доходу диктує економічну логіку поведінки будь-якого ринкового суб'єкту. Дохід є кінцевою метою дій кожного активного учасника ринкової економіки, об'єктивним і потужним стимулом його повсякденній діяльності Hossein Jabbari Khamnei, 2023).

Головними параметрами, що визначають змістовну характеристику доходів населення, також можна віднести джерела доходів (Lamarche, 2020):

– оплата праці як стаття доходів включає нараховані підприємством, установою, організацією суми заробітних виплат в грошовій та натуральній формі за відпрацьований час, стимулюючі доплати та надбавки, компенсаційні виплати, пов'язані з режимом роботи та умовами праці, премії та одноразові заохочувальні виплати, а також виплати на харчування, житло, паливо, що мають регулярний характер;

– доходи від власності – це суми, що виплачуються підприємствами за використання економічних ресурсів, тобто доходи від надання фірмам капіталу, землі та інших природних ресурсів, а також грошових коштів;

– доходи від власності на капітал – це дивіденди по акціям, їх можна розглядати як процентний дохід на реальний капітал, придбаний підприємством за власний кошт, надані особою, що купила акції;

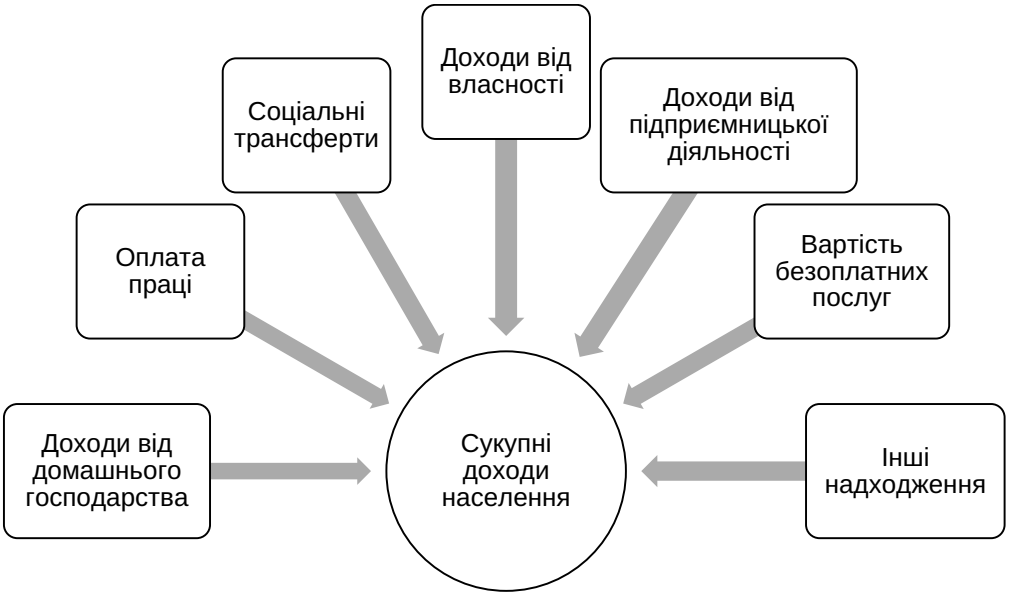

Рис. 1. Структура сукупних доходів населення

Джерело: розроблено автором

– доходи від власності на землю і надра – це доходи, які одержує власник за передачу їх у користування іншим інституційним одиницям – підприємствам дохід виплачується у вигляді ренти;

– підприємницький дохід слід розуміти як прибуток, прирівняні до нього доходи або змішані доходи, які визначаються за вирахуванням сплачених підприємствами відсотків і ренти та з додаванням отриманих підприємством доходів від власності;

– під змішаними доходами розуміються доходи некорпоративних підприємств, якими володіють домашні господарства індивідуально або в партнерстві з іншими, в яких власники та інші члени їхніх домашніх господарств можуть працювати, не отримуючи при цьому заробітної плати. Доходи власників некорпоративних підприємств, в тому числі дрібних фермерів та інших, включають елементи заробітної плати, прибутку, ренти і процентного доходу (C. Borch and R. Wosnitzer, 2021).

В результаті перерозподілу частини вищезазначених доходів формуються вторинні доходи, і при цьому з'являється новий вид доходів – соціальні трансферти. Це грошові або натуральні (у вигляді послуг або товарів) виплати, здійснювані суспільством без отримання будь-якого натомість еквівалента (Wu, 2019).

Мета виплати соціальних трансфертів – соціальний захист і підвищення якості життя населення, а також розвиток людського потенціалу країни. Типовими прикладами соціальних трансфертів є пенсії, допомоги, стипендії, інші виплати та послуги з коштів соціальних фондів чи інших джерел. Джерелами коштів для виплати соціальних трансфертів є державний і місцеві бюджети, позабюджетні фонди соціального страхування, кошти громадських організацій. Тому, при класифікації економічних чинників, що впливають на доходи населення, можна виділити наступні групи, які представлені на рис. 2.

Макроекономічні, що безпосередньо впливають на фінансові можливості держави в плані регулювання доходів населення (Jinchen Song, Jianing Fu, Yuxin Tian, 2021). До них можна віднести темпи інфляції, показники валового внутрішнього продукту на душу населення, що визначаються макроекономічною політикою держави, розміри мінімальної заробітної плати, пенсій, стипендій, а також загальні бюджетні витрати на розвиток соціального сектора і соціальний захист населення (Basysyar, 2022).

Мікроекономічні чинники, пов'язані з відмінностями в якісних характеристиках людей, їх діяльністю, здібностями, рівнем освіти і кваліфікації, ступенем готовності до ризику, володінням власністю, з положенням на ринках. Але частка кожного економічного фактору неоднакова. Сьогодні не існує єдиної методики для кількісного виміру конкретної частки кожного фактору, тому, ступінь впливу кожного економічного фактору на кількісну характеристику доходів виявити досить складно (Emmenegger, 2022).

Після початку повномасштабного вторгнення Україна зіткнулася з серйозними економічними проблемами та масовим переміщенням населення. Мільйони людей шукають безпеки та стабільності, тому основними питаннями залишаються збереження засобів до існування, працевлаштування та доступ до соціального захисту, що вимагає цілеспрямованих заходів для подолання економічних викликів. У цій статті розглядаються економічні наслідки війни в Україні, зокрема зміни в рівні доходів, ситуація з зайнятістю та заходи соціальної підтримки [11].

Після повномасштабного вторгнення зросла частка осіб з низькими доходами (менше 5000 грн на особу на місяць) у сільській місцевості та селищах. У селах ця частка збільшилася з 50% до 64%, тоді як у містах – з 30% до 43%. Середній дохід домогосподарства на одну особу демонструє ці зміни: у міських поселеннях він становив 7000 грн, а в сільській місцевості – 4500 грн. [14].

У Херсонській області значно зросла частка домогосподарств з низькими доходами: відсутність доходів була зафіксована у 7% респондентів (раніше таких не було), а частка домогосподарств з доходом на одну особу до 3000 грн на місяць зросла з 32% до 51%. Подібні тенденції спостерігалися і в Миколаївській області (зростання з 32% до 49%) та Чернівецькій області (з 20% до 37%). Середньомісячні доходи на одну особу значно відрізняються між регіонами: в Києві цей показник значно вищий – 8750 грн, що вказує на концентрацію домогосподарств з вищими доходами у столиці. У таких областях, як Харківська, Херсонська та Миколаївська, середньомісячний дохід на одну особу з моменту початку війни залишався на рівні 4000 грн або нижче.

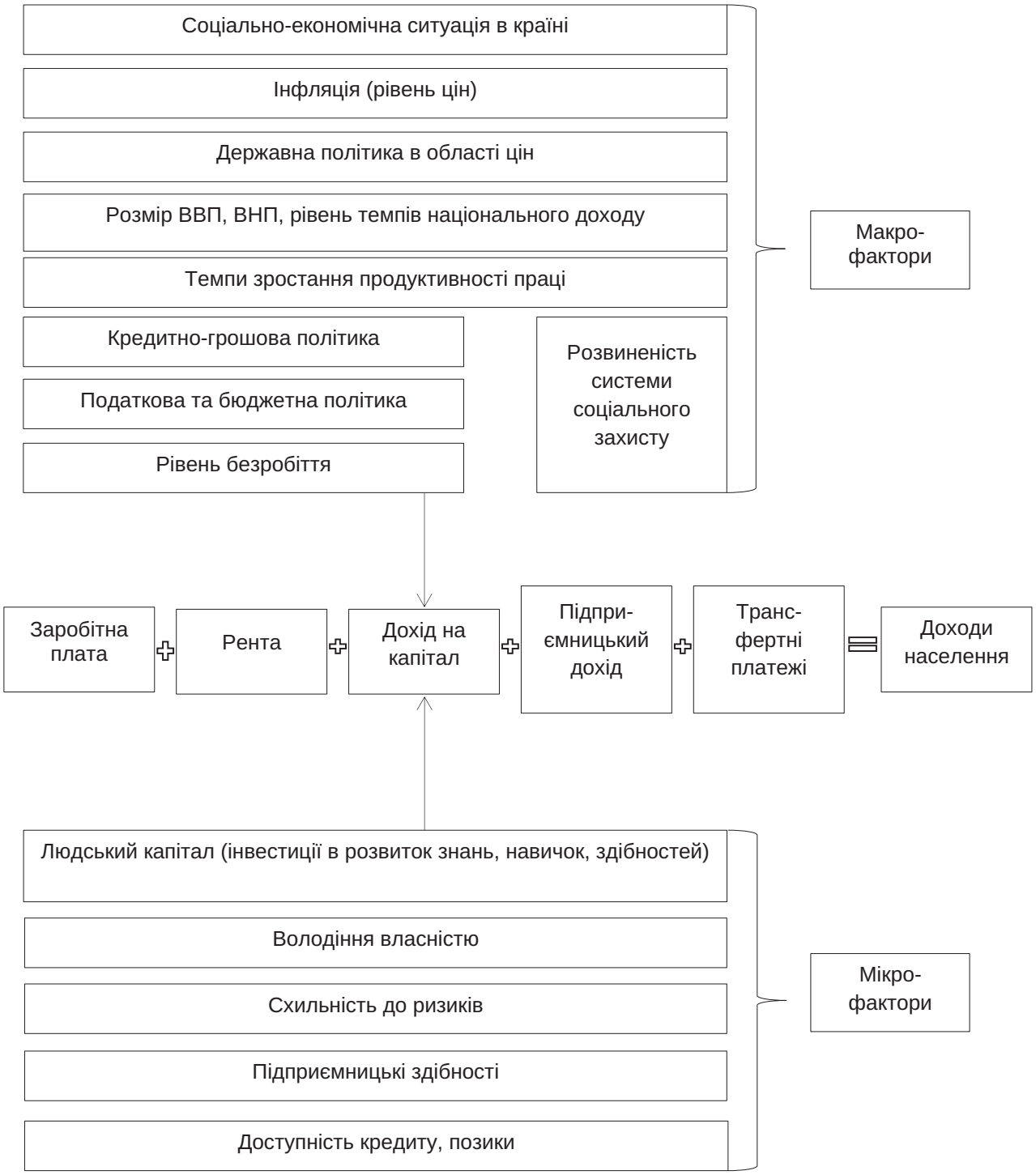

Рис. 2. Класифікація економічних факторів, що впливають на доходи населення

Джерело: розроблено автором

Розглянемо динаміку частки оплати праці працівників в структурі доходу населення. На рис. 4 відображено динаміку оплати праці працівників в Україні в період з 2000 по 2022 роки за даними Державного комітету статистики України. Графік демонструє зміни у відсотковій частці оплати праці працівників від загальних витрат за період з 2000 по 2022 рік. На осі абсцис (горизонтальна вісь) відображено роки, а на осі ординат (вертикальна вісь) – відсоток витрат, що припадає на оплату праці працівників.

Основні спостереження з графіка:

1. З 2000 до 2004 року відсоток витрат на оплату праці зростав, досягнувши пікових значень у 2004 році – близько 28-29%.

2. У період з 2005 по 2015 рік частка витрат на оплату праці значно знизилася. Найнижче значення було зафіксовано у 2006 році – приблизно 16-17%.

3. З 2015 до 2021 року спостерігалася невелика тенденція до зростання частки оплати праці, проте без значних коливань – у межах 20-25%.

4. У 2022 році відбулося різке зростання частки витрат на оплату праці, досягнувши найвищого показника за весь період – близько 40%.

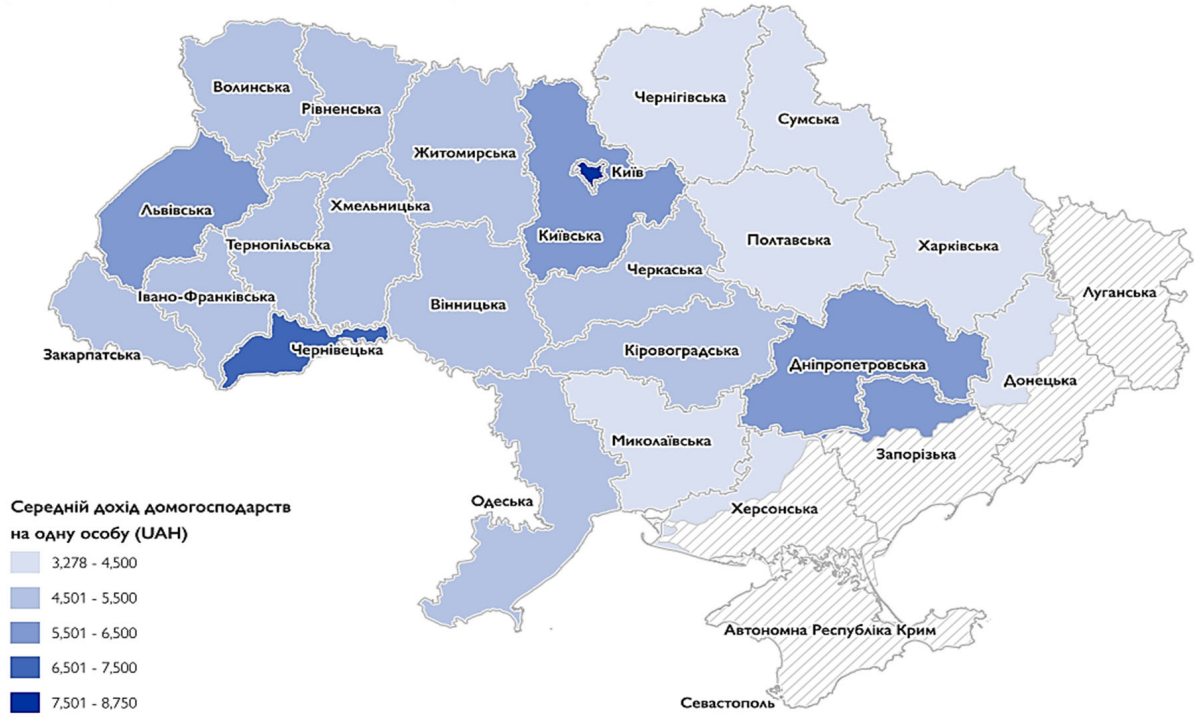

Рис. 3. Розрахунковий середньомісячний дохід домогосподарства на одну особу в гривнях, за областями

Джерело: [13]

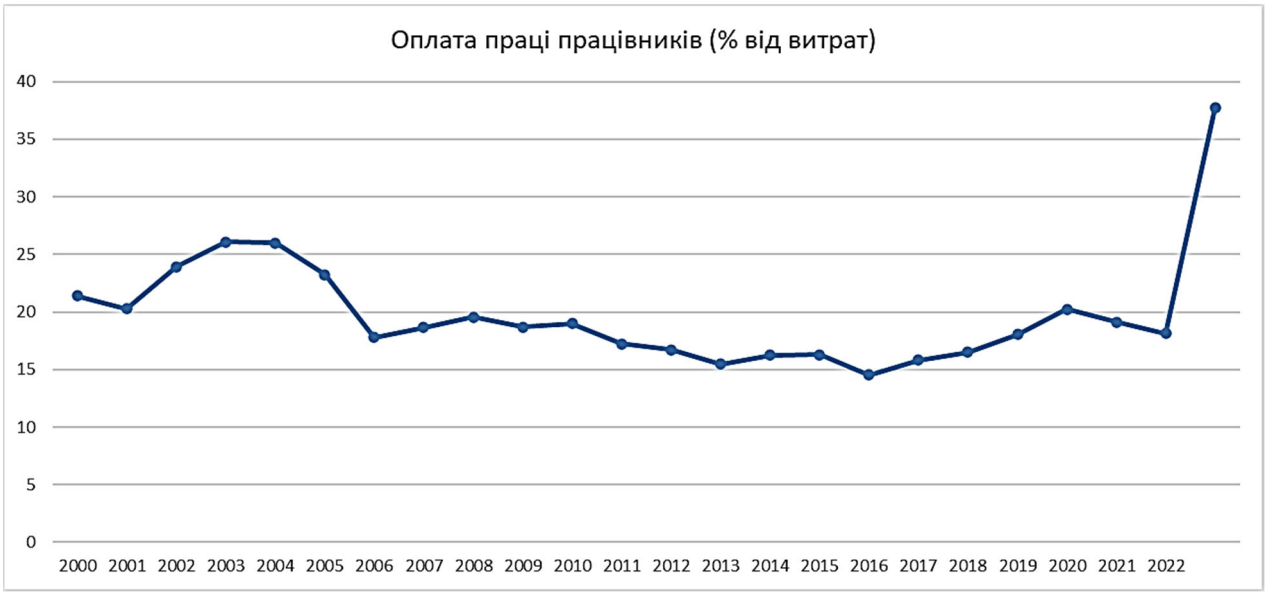

Рис. 4. Динаміка оплати працівників в Україні

Джерело: розроблено автором

Таким чином, графік ілюструє тенденції в оплаті праці працівників, зокрема різке підвищення в останній рік дослідження.

В таблиці 1 наведено аналіз динаміки середньомісячної заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності у 2015–2023 роках.

Рівняння тренду для середньомісячної заробітної плати в різних галузях свідчать про стійке зростання протягом досліджуваного періоду. Найвищий рівень відповідності тренду (R^2 = 0,991) спостерігається у сфері професійної, наукової та технічної діяльності, а також у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування. Це свідчить про те, що ці моделі максимально точно відображають реальні дані і можуть бути надійно використані для прогнозування.

Найбільш значний приріст середньомісячної заробітної плати за період спостерігається у сфері «Інформація та телекомунікації», де рівняння тренду має найбільший коефіцієнт при трендовій змінній (а =3 664). Це свідчить про значний розвиток галузі та чітку тенденцію у зростанні заробітної плати в цій галузі.

Такі галузі, як «Промисловість», «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство», демонструють високий коефіцієнт адекватності (R^2 = 0,99) і стабільне зростання заробітної плати, що свідчить про їхню важливу роль у структурі економіки та прогнозований розвиток.

Сфери «Будівництво» та «Тимчасове розміщування й організація харчування» мають найнижчий коефіцієнт адекватності серед усіх аналізованих галузей (0,92). Це може свід-

Таблиця 1

Рівняння динаміки середньомісячної заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності у 2015-2023 роках

Вид діяльності	Рівняння тренду	Коефіцієнт адекватності
Усього		
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	y=1442,03x-2902609,3	0,99
Промисловість	y=1664,90x-3350214,21	0,99
Будівництво	y=1059,08x-2129925,92	0,92
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	y=1753,88x-3530108,56	0,94
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	y=1471,27x-2959774,29	0,97
Тимчасове розміщування й організація харчування	y = 1048,38x - 2110 005,95	0,92
Інформація та телекомунікації	y = 3664,55x - 7379318,56	0,95
Фінансова та страхова діяльність	y = 3047,92x - 6134 441,42	0,97
Операції з нерухомим майном	y = 1328,50x - 2673624,06	0,96
Професійна, наукова та технічна діяльність	y = 2119,13x - 4263927,87	0,991
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	y = 1397,97x - 2814009,70	0,99
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	y = 2393,10x - 4817575,68	0,99
Освіта	y = 1267,80x - 2551525,98	0,98
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	y = 1578,72x - 3179321,28	0,97
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	y = 1179,82x - 2373284,07	0,97
Надання інших видів послуг	y = 1766,02x - 3555568,09	0,98

Джерело: розроблено автором

чити про більшу мінливість заробітної плати в цих секторах і потребу в додатковому дослідженні впливу зовнішніх факторів.

Результати аналізу свідчать про те, що динаміка заробітної плати у більшості галузей характеризується стабільним і передбачуваним зростанням. Галузі з високими показниками коефіцієнта адекватності демонструють можливість надійного прогнозування. Розбіжності у значеннях коефіцієнтів при змінній \(x\) підкреслюють різницю у темпах розвитку між різними сферами економічної діяльності.

Протягом 2015–2023 років простежується тенденція до загального зростання заробітних плат у всіх секторах економіки, з особливо інтенсивним зростанням у високотехнологічних та фінансових галузях. Однак, окремі галузі, такі як освіта та сектор тимчасового розміщування, демонструють нижчі показники заробітних плат порівняно з іншими секторами економіки (табл. 2).

Середній абсолютний приріст заробітної плати за всіма видами діяльності становить 1 655,88, середній темп зростання – 1,19, а середній коефіцієнт росту – 315,78. Найбільший середній абсолютний приріст заробітної плати спостерігається у сфері «Інформація та телекомунікації» (3 854,38), тоді як найменший – у сфері «Будівництво» (1 135,38). Найвищий коефіцієнт росту має сфера «Державне

Таблиця 2

Відносні показники середньомісячної заробітної плати штатних працівників за видами економічної діяльності у 2015–2023 роках

Вид діяльності	Середній абсолютний приріст	Середній темп зростання	Коефіцієнт росту
Усього	1 655,88	1,19	315,78
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	1 414,50	1,20	341,98
Промисловість	1 700,13	1,18	284,01
Будівництво	1 135,38	1,17	255,79
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1 992,25	1,20	339,68
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1 566,38	1,18	269,31
Тимчасове розміщування й організація харчування	1 189,25	1,20	341,49
Інформація та телекомунікації	3 854,38	1,23	433,62
Фінансова та страхова діяльність	3 223,75	1,19	299,78
Операції з нерухомим майном	1 481,25	1,20	323,86
Професійна, наукова та технічна діяльність	2 084,63	1,17	247,58
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1 410,13	1,21	362,27
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	2 376,75	1,23	434,01
Освіта	1 163,38	1,19	297,16
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1 482,38	1,23	419,19
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1 150,25	1,16	222,59
Надання інших видів послуг	1 837,25	1,22	404,46
Середні	**1806,933824**	**1,198218056**	**328,9741467**
МІН	**1135,375**	**1,157662297**	**222,5931301**
МАКС	**3854,375**	**1,232945059**	**434,0104999**

Джерело: розроблено автором

управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування» (434,01). Найвищий середній темп зростання (1,23) спостерігається в галузях «Інформація та телекомунікації», «Державне управління й оборона» та «Охорона здоров'я і соціальна допомога». Найменше збільшення заробітної плати зафіксовано у сфері «Будівництво» (1 135,38). Найменший середній темп зростання (1,16) відзначається у сфері «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок». Найнижчий коефіцієнт росту – у сфері «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок» (222,59). Сектори з високими приростами заробітної плати (вище середнього значення 1 806,93) включають «Інформація та телекомунікації» та «Фінансова та страхова діяльність».

Галузі, що мають темпи зростання, близькі до середніх показників (1,19), включають «Промисловість» та «Освіту». Існує значна різниця між секторами з найвищими та найнижчими коефіцієнтами росту, що свідчить про нерівномірний розвиток заробітної плати в різних видах економічної діяльності. Ці висновки демонструють тенденції змін заробітної плати в Україні за різними видами економічної діяльності протягом 2015–2023 років.

Динаміка індексів середньої заробітної плати, рівня інфляції та індексу споживчих цін представлено на рис. 5. Аналіз динаміки показників у період 2015–2023 років демонструє зміну індексу середньомісячної заробітної плати, рівня інфляції та індексу споживчих цін протягом цього періоду. У 2015 році індекс середньомісячної заробітної плати починається зі значення 120,5, поступово зростаючи до максимального показника 137,1 у середині періоду. Після цього спостерігається спад до найнижчого значення 105,9, що припадає на завершальні роки, з подальшим незначним відновленням до 117,5 у 2023 році. Така динаміка може свідчити про зміни в економічному середовищі, що впливають на рівень доходів населення.

Рівень інфляції протягом періоду має найбільше значення у 2015 році – 143,3, після чого спостерігається зниження до 104,1 у середині досліджуваного періоду. Пізніше відбувається поступове підвищення інфляції до 126,6, що відображає економічну нестабільність і вплив зовнішніх факторів, із завершенням періоду на рівні 105,1. Динаміка інфляції вказує на наявність як періодів стабілізації, так і коливань.

Індекс споживчих цін демонструє схожу тенденцію: з найвищого значення у 2015 році – 148,7, він поступово знижується до 102,7 у середині періоду. Після цього індекс починає зростати, досягаючи 120,2 перед завершенням періоду та закінчується на рівні 112,9 у

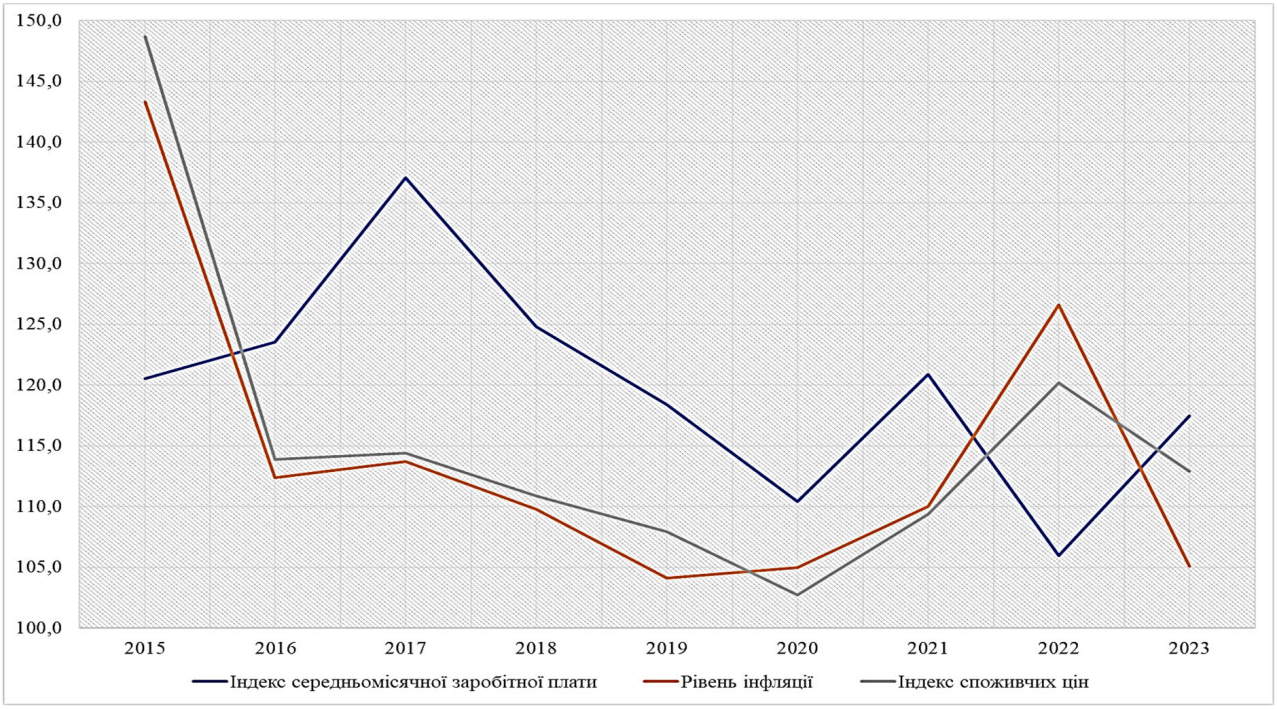

Рис. 5. Динаміка індексів середньої заробітної плати, рівня інфляції та індексу споживчих цін

Джерело: розроблено автором

2023 році. Ця динаміка показує тісний зв'язок між рівнем інфляції та змінами індексу споживчих цін, що впливає на купівельну спроможність населення.

Загальний аналіз динаміки показників у період 2015–2023 років свідчить про певну взаємозалежність між рівнем інфляції та індексом споживчих цін, що відображають загальні економічні тенденції. Індекс середньомісячної заробітної плати також зазнає впливу інфляційних процесів, але має окремі відмінності, що можуть бути зумовлені іншими економічними та соціальними факторами.

Висновки. У дослідженні проаналізовано процеси формування доходів населення України та динаміка їх змін в умовах економічної нестабільності та викликів, спричинених повномасштабною війною. Основна увага приділяється аналізу структури доходів і витрат, що визначають рівень життя населення та його матеріальний добробут. Виявлено, що формування доходів відбувається як за рахунок грошових, так і натуральних джерел, зокрема оплати праці, виплат з соціальних фондів, доходів від підприємницької діяльності та особистих підсобних господарств.

Особлива увага звертається на теоретичні та практичні аспекти доходів, включаючи факторні та нефакторні джерела, а також їх вплив на загальний добробут населення. Емпіричні дані доводять, що війна в Україні суттєво вплинула на матеріальне становище населення, збільшивши частку людей із низькими доходами, особливо в сільській місцевості та постраждалих регіонах.

У дослідженні відзначається різке зростання частки витрат на оплату праці в 2022 році, що свідчить про зміни у соціально-економічній структурі суспільства. Також простежено зростання середньомісячної заробітної плати в різних секторах економіки, що вказує на нерівномірний вплив кризи на різні галузі.

Основний висновок дослідження полягає в тому, що питання формування та регулювання доходів населення є важливим аспектом соціально-економічної політики держави та її фінансової складової. Дослідження підкреслює важливість адаптації фінансової стратегії та політики до нових умов та впровадження цілеспрямованих заходів для підтримки належного рівня доходів населення та захисту вразливих груп населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Balestra, C. and F. Oehler (2023). Measuring the joint distribution of household income, consumption and wealth at the micro level. OECD Publishing, Paris, No. 11. doi: https://doi.org/10.1787/f9d85db6-en.

2. Caisl, J., et al. (2023). The uneven impact of high inflation. OECD Papers on Well-being and Inequalities, OECD Publishing, Paris, No. 18, doi: https://doi.org/10.1787/59e2b8ae-en.

3. Bilalli, A., Sadiku, M., & Sadiku, L.. (2024). The Impact of Inflation on Financial Sector Performance: Evidence From OECD Countries. ECONOMICS - *Innovative and Economics Research Journal*, 12(2), 263-276. doi: https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0028

4. Hoşgör, D. G., Güngördü, H., & Hoşgör, H. (2023). Sustainable Consumption Behavior Measurement of Three Generations Using Descriptive Variables. *Opportunities and Challenges in Sustainability*, 2(2), 71-80. doi: https://doi.org/10.56578/ocs020202

5. Wang, H., Kwan, M.-P., & Hu, M. (2020). Social exclusion and accessibility among lowand non-low-income groups: A case study of nanjing. China. *Cities,* 101. doi: https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102684

6. Ahnert, H., et al. (2020). Understanding household wealth: linking macro and micro data to produce distributional financial accounts. *European Central Bank.* No. 37. doi: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpsps/ecb.sps37~433920127f.en.pdf

7. Hossein Jabbari Khamnei, Sajad Nikannia, Masood Fathi, Shahryar Ghorbani. (2023). Modeling income distribution: An econophysics approach. *Mathematical Biosciences and Engineering*, 20(7): 13171-13181. doi: 10.3934/mbe.2023587

8. Lamarche, P., F. Oehler, F. and I. Rioboo (2020). European household's income, consumption and wealth. Statistical Journal of the IAOS. doi: https://doi.org/10.3233/SJI-190528.

9. Wu, L., Yang, L., Huang, Z., Wang, Y., Chai, Y., Peng, X., et al. (2019). Inferring demographics from human trajectories and geographical context. *Computers. Environment and Urban Systems*, 77, Article 101368. doi: https://doi.org/10.1016/j.compenvurbsys.2019.101368

10. Emmenegger, J., Münnich, Ralf T.; Schaller, J. (2022). Evaluating data fusion methods to improve income modelling. Research Papers in Economics, No. 3/22, Universität Trier, Fachbereich IV – Volkswirtschaftslehre, Trier. https://hdl.handle.net/10419/272354

11. Національна стратегія доходів до 2030 року. Затверджена розпорядженням КМУ від 27 грудня 2023 року. № 1218-р. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Національна_стратегія_доходів_2030.pdf (дата звернення: 10.10.2024).

12. Wadhwa, Jasneet Kaur and P, Arun (2024). Modeling Per Capita Income and its Dependence on Literacy Rate. *Arab Economic and Business Journal*: Vol. 16 : Iss. 1 , Article 6. doi: https://doi.org/10.38039/2214-4625.1042

13. Індекс інфляції (індекс споживчих цін) в Україні. Дебет-Кредит. URL: https://services.dtkt.ua/catalogues/indexes/3-indeks-infliaciyi-indeks-spozivcix-cin-v-ukrayini (дата звернення: 10.10.2024).

14. Зміни цін (тарифів) на споживчі товари (послуги). Держстат. BETA. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=SSSU:DF_PRICE_CHANGE_CONSUMER_GOODS_SERVICE(23.0.0) (дата звернення: 10.10.2024).

15. Basysyar, F. M. & Dwilestari, G. (2022). House Price Prediction Using Exploratory Data Analysis and Machine Learning with Feature Selection. *Acadlore Transactions on AI and Machine Learning*, 1(1), 11-21. doi: https://doi.org/10.56578/ataiml010103

16. C. Borch and R. Wosnitzer (eds). (2021) The Routledge Handbook of Critical Finance Studies London and New York: Routledge, pp. 228-243.

17. de Rassenfosse, G., Murovana, T. & Uhlbach, WH. (2023). The effects of war on Ukrainian research. *Humanit Soc Sci Commun* 10, p. 856. doi: https://doi.org/10.1057/s41599-023-02346-x

18. Issoufou, M. B. D., & Altunay, E. (2020). The relationship between levels of personal economic returns and education indicators. *International Journal of Social Science and Education Research,* 6(2), 556-568.

19. Jinchen Song, Jianing Fu, Yuxin Tian, (2021) Big data analysis and mathematical modeling for China's personal income and population growth. IEEE Conference on Telecommunications, Optics and Computer Science (TOCS), pp.670-673.

20. Landesmann, M., Pindyuk, O., Tverdostup, M., Kochnev, A. (2024). Economic Reconstruction of Ukraine. Central and Eastern European Economies and the War in Ukraine. Contributions to Economics. Springer, Cham. doi: https://doi.org/10.1007/978-3-031-61561-0_10

21. Yunchao, C., Yusof, S. A., Amin, R. M., & Arshad, M. N. M. (2020). Household debt and household spending behavior: Evidence from malaysia. *Jurnal Ekonomi Malaysia,* 54(1), 111–120.

22. Zwijnenburg, J. (2022). The Use of Distributional National Accounts in Better Capturing the Top Tail of the Distribution. *J Econ Inequal* 20, 245–254. doi: https://doi.org/10.1007/s10888-022-09534-w

23. Zwijnenburg, J., et al. (2021). Distribution of household income, consumption and saving in line with national accounts: Methodology and results from the 2020 collection round. OECD Statistics Working Papers, No. 2021/01, OECD Publishing, Paris. doi: https://doi.org/10.1787/615c9eec-en.

REFERENSES:

1. Balestra, C., & Oehler, F. (2023). Measuring the joint distribution of household income, consumption and wealth at the micro level. OECD Publishing, Paris, No. 11. doi: https://doi.org/10.1787/f9d85db6-en.

2. Caisl, J., et al. (2023). The uneven impact of high inflation. OECD Papers on Well-being and Inequalities, OECD Publishing, Paris, No. 18. doi: https://doi.org/10.1787/59e2b8ae-en.

3. Bilalli, A., Sadiku, M., & Sadiku, L. (2024). The impact of inflation on financial sector performance: Evidence from OECD countries. *Economics – Innovative and Economics Research Journal*, 12(2), 263-276. doi: https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0028.

4. Hoşgör, D. G., Güngördü, H., & Hoşgör, H. (2023). Sustainable consumption behavior measurement of three generations using descriptive variables. *Opportunities and Challenges in Sustainability*, 2(2), 71-80. doi: https://doi.org/10.56578/ocs020202.

5. Wang, H., Kwan, M.-P., & Hu, M. (2020). Social exclusion and accessibility among low and non-low-income groups: A case study of Nanjing, China*. Cities,* 101. doi: https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102684.

6. Ahnert, H., et al. (2020). Understanding household wealth: Linking macro and micro data to produce distributional financial accounts. *European Central Bank*, No. 37. doi: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpsps/ecb.sps37~433920127f.en.pdf.

7. Hossein Jabbari Khamnei, S., Nikannia, S., Fathi, M., & Ghorbani, S. (2023). Modeling income distribution: An econophysics approach. *Mathematical Biosciences and Engineering,* 20(7), 13171-13181. doi: 10.3934/mbe.2023587.

8. Lamarche, P., Oehler, F., & Rioboo, I. (2020). European household's income, consumption and wealth. Statistical Journal of the IAOS. doi: https://doi.org/10.3233/SJI-190528.

9. Wu, L., Yang, L., Huang, Z., Wang, Y., Chai, Y., Peng, X., et al. (2019). Inferring demographics from human trajectories and geographical context. Computers, Environment and Urban Systems, 77, Article 101368. doi: https://doi.org/10.1016/j.compenvurbsys.2019.101368.

10. Emmenegger, J., Münnich, R. T., & Schaller, J. (2022). Evaluating data fusion methods to improve income modelling. Research Papers in Economics, No. 3/22, Universität Trier, Fachbereich IV - Volkswirtschaftslehre, Trier. https://hdl.handle.net/10419/272354.

11. National Income Strategy 2030. Approved by the Order of the Cabinet of Ministers on December 27, 2023, No. 1218-r. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Національна_стратегія_доходів_2030.pdf (accessed: 10.10.2024).

12. Wadhwa, J. K., & P, Arun. (2024). Modeling per capita income and its dependence on literacy rate. *Arab Economic and Business Journal*, 16(1), Article 6. doi: https://doi.org/10.38039/2214-4625.1042.

13. Inflation Index (Consumer Price Index) in Ukraine [Electronic Resource]. Дебет-Кредит. URL: https://services.dtkt.ua/catalogues/indexes/3-indeks-infliaciyi-indeks-spozivcix-cin-v-ukrayini (accessed: 10.10.2024).

14. Changes in Prices (Tariffs) for Consumer Goods (Services) [Electronic Resource]. State Statistics. BETA. URL: https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=SSSU:DF_PRICE_CHANGE_CONSUMER_GOODS_SERVICE (accessed: 10.10.2024).

15. Basysyar, F. M., & Dwilestari, G. (2022). House price prediction using exploratory data analysis and machine learning with feature selection. *Acadlore Transactions on AI and Machine Learning*, 1(1), 11-21. doi: https://doi.org/10.56578/ataiml010103.

16. Borch, C., & Wosnitzer, R. (Eds.). (2021). The Routledge Handbook of Critical Finance Studies. London and New York: Routledge, pp. 228-243.

17. de Rassenfosse, G., Murovana, T., & Uhlbach, W. H. (2023). The effects of war on Ukrainian research. *Humanities and Social Sciences Communications,* 10, 856. doi: https://doi.org/10.1057/s41599-023-02346-x

18. Issoufou, M. B. D., & Altunay, E. (2020). The relationship between levels of personal economic returns and education indicators. *International Journal of Social Science and Education Research,* 6(2), 556-568.

19. Jinchen Song, Jianing Fu, & Yuxin Tian. (2021). Big data analysis and mathematical modeling for China's personal income and population growth. In IEEE Conference on Telecommunications, Optics and Computer Science (TOCS) (pp. 670-673).

20. Landesmann, M., Pindyuk, O., Tverdostup, M., & Kochnev, A. (2024). Economic reconstruction of Ukraine. In Central and Eastern European Economies and the War in Ukraine: Contributions to Economics. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-61561-0_10

21. Yunchao, C., Yusof, S. A., Amin, R. M., & Arshad, M. N. M. (2020). Household debt and household spending behavior: Evidence from *Malaysia. Jurnal Ekonomi Malaysia*, 54(1), 111–120.

22. Zwijnenburg, J. (2022). The use of distributional national accounts in better capturing the top tail of the distribution. *Journal of Economic Inequality*, 20, 245–254. https://doi.org/10.1007/s10888-022-09534-w

23. Zwijnenburg, J., et al. (2021). Distribution of household income, consumption, and saving in line with national accounts: Methodology and results from the 2020 collection round. *OECD Statistics Working Papers*, No. 2021/01. OECD Publishing, Paris. https://doi.org/10.1787/615c9eec-en